

dr Tadeusz Truskolaski
Uniwersytet w Białymstoku
Wydział Ekonomiczny

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA WSPÓŁPRACY TRANSGRANICZNEJ NA PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

1. Wprowadzenie

Przez dziesięciolecia granice państwowe, pomimo oficjalnych deklaracji rządowych, stanowiły poważną barierę rozwoju obszarów przygranicznych. Tereny po obu stronach granicy, szczególnie na wschodzie Polski i w państwach sąsiednich, otrzymały szansę na rozwój w okresie transformacji ustrojowej. Diamentalnie zmieniała się polityka zarówno władz centralnych, jak i regionalnych. Dodatkowo znaczącą przesłanką rozwoju współpracy transgranicznej jest możliwość otrzymania dofinansowania ze środków pomocowych. Postanowiono likwidować istniejące podziały i faktyczne bądź wyimaginowane różnice. Zdano sobie sprawę, że społeczności lokalne zamieszkałe w pobliżu granicy więcej łączy niż dzieli.

Współpraca transgraniczna ma na celu łagodzenie negatywnych skutków istnienia granicy, która nie tylko rozdziela dwa państwa, ale przede wszystkim utrudnia rozwój regionów przygranicznych. Obejmuje całokształt zjawisk związanych z kontaktami z przylegającymi do danego obszaru regionami państw sąsiednich, w ramach uprawnień podmiotów regionalnych i lokalnych. Współpraca transgraniczna powinna służyć rozwojowi procesu integracji europejskiej, który służy znoszeniu barier pomiędzy poszczególnymi państwami. Ułatwia współpracę gospodarczą, zachęca do bliższych kontaktów międzyludzkich, społecznych i politycznych. Współpraca transgraniczna ze swej natury powinna mieć samorzutny charakter, wypływać ze świadomej woli samorządów lokalnych zainteresowanych zwiększeniem efektywności pracy.

Celem opracowania jest przedstawienie zakresu i źródeł finansowania współpracy transgranicznej, pochodzącej ze środków Phare.

2. Pojęcie i zakres współpracy transgranicznej

Obszary peryferyjne o niskim poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego mają możliwość stać się obszarami zdecydowanie bardziej rozwiniętymi [Przybyła 1995, s. 11]. Niewątpliwą szansą jest wykorzystanie potencjalnych zysków wynikających z usytuowania w bezpośrednim sąsiedztwie granicy. Korzyści z położenia nie ograniczają się jedynie do

efektów gospodarczych. Niebagatelne znaczenie przypisuje się powstającej i rozwijającej się więzi społeczeństw zamieszkujących tereny po obu stronach granicy. W ekstremalnych przypadkach istnieje możliwość silniejszych zależności gospodarczych z partnerem zagranicznym niż z regionami krajowymi. Ten ostatni scenariusz nie wydaje się być możliwy do realizacji w najbliższych latach na wschodnim pograniczu Polski.

Współpraca transgraniczna to każde wspólnie podjęte działanie, mające na celu umocnienie i dalszy rozwój sąsiedzkich kontaktów między wspólnotami i władzami terytorialnymi dwóch lub większej liczby umawiających się stron, jak również zawarcie porozumień i przyjęcie uzgodnień koniecznych do realizacji takich zamierzeń [Mochnaszewski 1994, s. 112].

Międzynarodowa współpraca regionów jest podstawą budowania spójności społeczno-gospodarczej i tożsamości kulturowej współczesnej Europy. Reforma administracyjna pozwoliła Polsce aktywnie zaangażować się w procesy współpracy regionów europejskich, również w ramach euroregionów. Ustanowienie na poziomie regionalnym organów odpowiadających za prowadzenie polityki rozwoju rozszerzyło możliwości intensyfikacji współpracy, wytyczając dwa podstawowe kierunki działań [Toczyski 2001, s. 105]:

- rozwój współpracy przygranicznej;
- rozwój współpracy międzynarodowej oraz współpracy województw z regionami różnych krajów europejskich.

Współpraca przygraniczna ma istotne znaczenie dla przewyższania problemów strukturalnych obszarów przygranicznych związanych ze specyfiką położenia, umożliwia wzrost dynamiki rozwoju gospodarczego oraz oddziaływania społeczno-kulturalne, co jest ważne dla poszanowania narodów Wspólnoty Europejskiej. Rozwój współpracy przygranicznej odbywa się poprzez wsparcie inwestycyjne na: rozbudowę infrastruktury, ochronę środowiska, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw oraz zasobów ludzkich. Po wstąpieniu Polski do UE granice wewnętrzne i zewnętrzne Unii Europejskiej zostaną objęte programem INTERREG III A, a współpraca przygraniczna będzie finansowana proporcjonalnie do długości granicy państwa i skali problemów rozwojowych. Większość środków z tego programu musi zostać skoncentrowana na granicy wschodniej i południowej ze względu na niski poziom rozwoju znajdujących się tam województw. W związku z tym realizowane będą działania z zakresu: budowy i modernizacji infrastruktury transportowej, przejść granicznych, ochrony środowiska, współpracy gospodarczej, kulturalnej i naukowo-technicznej, ruchu turystycznego w strefie przygranicznej.

Rozwój współpracy międzynarodowej regionów i miast odbywa się poprzez: tworzenie odpowiednich warunków prawnych, stymulowanie procesu powstawania euroregionów, przedsięwzięcia gospodarcze i projekty ekologiczne. Ustawa o zasadach wspierania rozwoju regionalnego narzuca konieczność uwzględnienia potrzeb współpracy między województwami i samorządami lokalnymi dla prawidłowej budowy systemu polityki regionalnej w Polsce, która

będzie stymulować i wspomagać samorządy województw w celu tworzenia nowych inicjatyw i projektów o randze transeuropejskiej, a także samorządy lokalne w zakresie wymiany doświadczeń dotyczących prowadzenia i promowania rozwoju [Uchwała... 2000].

Współpraca transgraniczna – w filozofii Rady Europy – ma trzy różne, a jednocześnie komplementarne przejawy [Albanese 1994, s. 33]:

- wynikający z prawa administracyjnego, ponieważ pozwala zwiększyć efektywność samorządu lokalnego i regionalnego,
- mający źródło w prawie konstytucyjnym, dlatego że prawo do współpracy na poziomie lokalnym i regionalnym wynika z pojęcia autonomii, a szczególnie z zasady subsydiarności,
- aspekt polityczny, ponieważ współpraca transgraniczna jest rozumiana jako narzędzie sprzyjające procesowi pokojowemu.

Procesy integracyjne zachodzące w Europie i zależne od nich przejawy współpracy regionów przygranicznych pozwoliły na wyselekcjonowanie korzyści zewnętrznych będących efektem współpracy transgranicznej [Przybyła 1995, s. 32]:

- w dziedzinie infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie usprawniania sieci transportowej i przejść granicznych,
- w dziedzinie infrastruktury społecznej, w tym centra kultury oraz biura euroregionów,
- w zakresie ochrony środowiska naturalnego, szczególnie wspólne zapobieganie katastrofom,
- korzyści wynikające z handlu przygranicznego, wymiany zasobów pracy i przepływów kapitałowych,
- w zakresie turystyki, poprzez oznakowanie szlaków turystycznych, mapy turystyczne i przedsięwzięcia promocyjne,
- korzyści wynikające ze współpracy w dziedzinie planowania i zagospodarowania przestrzennego.

Stworzone warunki na szczeblu europejskim i międzypaństwowym dały szansę na rozwój różnych form współpracy transgranicznej. Działalność ta, w zakresie określonym przez prawa wewnętrzne i zobowiązania międzynarodowe, jest wspomagana przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej. Jedną z bardziej rozpowszechnionych form współdziałania jest organizowanie współpracy poprzez zinstytucjonalizowane porozumienia o charakterze euroregionów.

3. Europejskie programy wspierające współpracę transgraniczną

Podstawę prawną dla bezzwrotnej pomocy finansowej, jaką Polska otrzymuje z Unii Europejskiej w ramach programu Phare, stanowi Umowa Ramowa podpisana 31.05.1990 r. przez Rząd Polski i Komisję Europejską. Od roku 1994 Unia Europejska przekazała Polsce 311,15 mln € bezzwrotnej pomocy na rozwój współpracy przygranicznej oraz 30,6 mln € na podnoszenie bezpieczeństwa na

granicy wschodniej.

CBC – Cross Border Cooperation jest to program współpracy przygranicznej realizowany od roku 1994. W 1999 roku poszerzono zakres terytorialny programu o regiony zlokalizowane na granicach pomiędzy krajami kandydującymi do Unii Europejskiej, będącymi jednocześnie beneficjentami programu Phare. Program ten ma na celu wsparcie rozwoju i współpracy z regionami przygranicznymi Unii Europejskiej i przylegającymi do nich regionami krajów Europy Środkowej i Wschodniej, objętymi pomocą Phare.

Priorytety programu to:

- poprawa infrastruktury transportowej i na przejściach granicznych;
- ograniczenie zanieczyszczenia środowiska;
- wspieranie inwestycji infrastrukturalnych;
- wspólne inicjatywy w dziedzinie turystyki, rozwoju regionalnego, rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, zasobów ludzkich, a także pomoc w nawiązywaniu współpracy przygranicznej.

Jednostką zarządzającą powyższymi programami jest w Polsce Władza Wdrażająca Program Współpracy Przygranicznej Phare w MSWiA. Władza Wdrażająca Program Współpracy Przygranicznej Phare realizuje obecnie 15 programów Phare. Do tej pory całkowicie zakończono 5 programów.

Program **Phare CBC** w swojej strukturze i sposobie działania nawiązuje do programu INTERREG realizowanego w krajach Unii Europejskiej w ramach Funduszy Strukturalnych. Zarządzanie programem jest w dużym stopniu zdecentralizowane. Kluczowym elementem jego funkcjonowania jest zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych.

Również procedury wyboru projektów i ich realizacja są zbliżone do procedur funduszu strukturalnego INTERREG II. Propozycje projektów do finansowania z programu Phare CBS są zbierane raz do roku, zgodnie z decyzją finansową Komisji Europejskiej, która zapada niezależnie dla poszczególnych lat. Jest to zarazem jedna z istotnych cech różniących ten program od funduszy strukturalnych, gdzie proces programowania ma charakter wieloletni.

Ponadto, od 1995 roku Polska uczestniczy w **Programie Współpracy Przygranicznej Morza Bałtyckiego**. Program ten koncentruje się głównie na działaniach związanych z gospodarką morską i ochroną środowiska. Na rozwijanie współpracy przygranicznej w latach 1994-2000 Polska otrzymała z UE pomoc w wysokości 367,15 mln €, z czego większość przeznaczono na współpracę przygraniczną z Niemcami – 327 mln €. W roku 2000 program Phare CBC w Polsce dysponował budżetem w wysokości 56 mln €, z tego 44 mln przeznaczono na region granicy polsko-niemieckiej, 5 mln na granicę polsko-czeską, 4 mln na granicę ze Słowacją oraz 3 mln na współpracę w regionie Morza Bałtyckiego. Dominującą część programu Phare CBC 2000 stanowią projekty inwestycyjne w dziedzinie infrastruktury transportowej i ochrony środowiska. Projekty dotyczące województwa podlaskiego przedstawia tabela 1.

Władza Wdrażająca realizuje programy polegające na poprawie bezpieczeń-

stwa wewnętrznego i zagospodarowaniem polskiej granicy wschodniej. Są to 4 programy na kwotę bez mała 41 mln €. Kategoria ta obejmuje programy, których głównym celem jest wzmocnienie służb odpowiedzialnych za utrzymanie bezpieczeństwa wewnętrznego. Beneficjentami tych programów są Policja, Straż Graniczna, Państwowa Straż Pożarna oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji¹.

4. Programy Współpracy Transgranicznej UE w województwie podlaskim

Programy współpracy transgranicznej owocują wspólnymi projektami realizowanymi z Białorusią i Litwą. W ramach Programu Współpracy Przygranicznej Phare dofinansowanie uzyskało 15 projektów, na łączną kwotę 120 tys. €. Ich realizacja nastąpiła w 1999 r. Wśród wykonanych przedsięwzięć 6 zrealizowano przy współpracy strony białoruskiej, kolejne 6 wraz z partnerem litewskim, a pozostałe były projektami trójstronnymi (załącznik 1).

Rok 2000 przyniósł realizację sześciu projektów w ramach Funduszu Małych Projektów (SPF), wraz z partnerami z Białorusi 4 projekty oraz po jednym polsko-białorusko-litewskim i polsko-białorusko-ukraińskim. Kwoty dofinansowania z Phare w ramach tej linii pomocowej oscylowały od 1 900 € do 14 800 €, łącznie ponad 51 100 €. Ponadto w 2000 roku w ramach INTERREG II C opracowano projekt polsko-niemiecko-szwedzko-łotewski „Ochrona środowiska i turystyka wysokiej jakości” – realizowany przez Urząd Miejski w Suwałkach przy współpracy z Polsko-Litewską Izłą Gospodarczą.

W ramach programu Phare CREDO na pogranicze polsko-litewskie, zrealizowano dwa projekty na łączną kwotę 348 710 €:

- projekt Suwalskiej Izby Rolniczo-Turystycznej „Komputerowy system informacji turystycznej i promocji regionu przygranicznego Polski i Litwy”,
- projekt Stowarzyszenia Gmin „Wigry” w Suwałkach – „Zrównoważony rozwój polskich i litewskich obszarów chronionych”.

Z Programu Współpracy Przygranicznej w Regionie Morza Bałtyckiego w 2000 roku zrealizowane zostały dwa projekty na łączną kwotę 63 tys. €:

- polsko-niemiecki projekt Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach „Strategia rozwoju obszarów przygranicznych Euroregionu Niemen”,
- polsko-duński projekt Polsko-Litewskiej Izby Gospodarczej w Suwałkach „Energia dla przyszłości. Energetyka odnawialna a samorząd terytorialny”.

¹ Władza Wdrażająca Program Współpracy Przygranicznej, Internet, www.wwpwp.it.pl.

5. Projekty partnerskie

W 2001 roku ze środków Funduszu Współpracy Przygranicznej (edycja Phare 99), dofinansowano 32 projekty na łączną kwotę 284,37 tys. €. Szereg projektów było realizowanych z partnerami zagranicznymi. Główne cele skupiały się na poznaniu kultur ludności zamieszkałej w pobliżu granicy i integrację społeczności lokalnych, a szczególnie młodzieży.

Euroregion „Niemen” uczestniczył też w projekcie duńsko-białorusko-litewsko-polskim „Zdobywanie doświadczeń w zarządzaniu Euroregionem”. Celem projektu było wypracowanie wspólnych dziedzin współpracy w zakresie energii odnawialnej, poprawy infrastruktury turystycznej, uzdatniania wody i ochrony środowiska oraz hodowli koni i terapii jeździeckiej. Ponadto zapoznano się z doświadczeniami w zakresie zarządzania euroregionem na przykładzie Amtskommune, opracowano harmonogram działań promocyjnych dla Euroregionu „Niemen”.

W celu przyspieszenia rozwoju terenów pogranicza Polski i Litwy realizowano też projekt Powiatu Marijampola, finansowanego z Funduszu Komisji Europejskiej Small Project Fund „Zwiększenie wydajności lokalnych i transgranicznych działań innowacyjnych w regionach transgranicznych Marijampola i Suwałk”. Celem projektu było zwiększenie konkurencyjności gospodarczej poprzez tworzenie w wymienionych powiatach sieci działań innowacyjnych. Efektem końcowym było opracowanie studium wykonalności dotyczącego podejmowania wspólnych, transgranicznych działań innowacyjnych na pograniczu polsko-litewskim.

Przygotowano również nową edycję wniosków w ramach Funduszu Małych Projektów Polska Granica Wschodnia (edycja Phare 2000). Na poziomie regionalnym zakwalifikowano 11 wniosków na łączną kwotę 177,56 tys. € (por. załącznik 2).

W 2003 roku rozpoczęto realizację programów pomocowych w ramach Phare 2001. Do chwili obecnej (09.2003) rozstrzygnięto konkursy w dwóch liniach pomocowych Region Morza Bałtyckiego Phare 2001 i Polska Granica Wschodnia Phare 2001. W ramach pierwszej linii pomocowej zatwierdzono do realizacji, na terenie woj. podlaskiego, trzy projekty na kwotę 497 919 €, a w drugim programie 25 projektów na sumę 420 606,43 € (por. załącznik 3 i 4). Brak jest rozstrzygnięć na temat programu Fundusz Małych Projektów Phare 2001.

6. Podsumowanie

W latach 1994-2002 Polska otrzymała 520 mln € na pomoc finansową regionom przygranicznym. Około 80% z tej kwoty przeznaczono na finansowanie współpracy regionów położonych na zachodzie Polski z partnerami niemieckimi. Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej spowoduje powstanie nowej sytuacji w rozwoju stosunków z regionami sąsiednimi leżącymi po wschodniej i północno-wschodniej stronie granicy Rzeczypospolitej. Polska, jako pomost

między bogatymi regionami Europy Zachodniej a słabszymi pod względem ekonomicznym obszarami Europy Wschodniej, będzie miała do wypełnienia ważną misję w dziedzinie promocji integracji tych państw z UE. Przyjmując taki scenariusz rozwoju sytuacji w przyszłości należy podkreślić, jak ważną rolę odgrywa już dziś nawiązywanie i podtrzymywanie więzi społecznych, kulturalnych, a nade wszystko gospodarczych, które stanowiąc mogą trwałą podstawę współpracy pomiędzy sąsiednimi regionami i znajdującymi się na ich terenie jednostkami gospodarczymi.

Korzystanie z połączonych programów pomocowych niejako zmusza do poszukiwania partnerów po drugiej stronie granicy. Powoduje to powstawanie trwałych więzi kulturalnych i gospodarczych, lepsze poznanie się i zrozumienie partnerów na różnych szczeblach: administracji samorządowej, organizacji pozarządowych i lokalnych społeczności. Różnorodność programów sprawia, że zarówno finansuje się budowę dróg i przejść granicznych, oczyszczalni ścieków, jak i imprezy kulturalne i oświatowe odbywające się po obu stronach granicy.

Literatura

- Albanese F., *Współpraca transgraniczna w ramach Rady Europy*, [w:] Bałtowski M. (red.), *Regiony, euroregiony, rozwój regionalny*, Lublin.
- Mochnaczewski P. [1994], *Cele i zadania współpracy transgranicznej i międzyregionalnej ze szczególnym uwzględnieniem wschodnich sąsiadów Polski*, [w:] Bałtowski M. (red.), *Regiony, euroregiony, rozwój regionalny*, Lublin.
- Przybyła Z. [1995], *Problemy współpracy ekonomicznej regionów przygranicznych*, Wrocław.
- Toczyski W., Mikołajczyk A. [2001], *Polityka regionalna Unii Europejskiej i Polski*, Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna, Gdańsk.
- Uchwała Nr 105 Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2000 r. w sprawie przyjęcia Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2001-2006* (Mon. Pol. 2000 Nr 43, poz. 851).

Załącznik 1.

Wykaz projektów Programu Współpracy Przygranicznej Phare

1. **polsko-białoruski** projekt Gminy Miejskiej w Hajnówce „Przygranicznie spotkanie młodzieży Europy – Hajnówka’99”,
2. **polsko-białoruski** projekt Fundacji Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych w Białymstoku „Organizacja Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Technicznej na temat problemów gospodarki wodno-ściekowej w Euroregionie Niemen”,
3. **polsko-litewski** projekt Komendy Hufca ZHP w Suwałkach „Międzynarod-

dowe warsztaty: młodzież – miasto – środowisko”,

4. **polsko-litewski** projekt Stowarzyszenia na rzecz Rozwoju Sejn i Sejneńszczyzny „Ziemia Sejneńska” – „Międzynarodowy plener rzeźby w granicIE INTEGRART’99” i II letni plener artystyczny młodzieży’99 „...Cudze chwalić...”

5. **polsko-litewski** projekt Suwalskiej Izby Rolniczo-Turystycznej w Suwałkach „Integracja młodzieży i budzenie poczucia przynależności do wspólnoty europejskiej poprzez aktywne formy współpracy transgranicznej”,

6. **polsko-białoruski** projekt Fundacji Rozwoju Województwa Podlaskiego w Białymstoku „IV Białostockie Dni Gospodarki”,

7. **polsko-litewsko-białoruski** projekt Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego w Białymstoku „Moja szkoła w Internecie”,

8. **polsko-litewski** projekt Oleckiego Centrum Kultury w Olecku „Tradycja bez granic – Mazurskie Studium Folkloru”,

9. **polsko-białoruski** projekt Polsko-Litewskiej Izby Gospodarczej w Suwałkach „Wykorzystanie energii odnawialnej w Euroregionie Niemen”,

10. **polsko-litewski** projekt Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach „Biblioteczka Euroregionu Niemen”,

11. **polsko-litewski** projekt Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu „Niemen” w Suwałkach „Strategia rozwoju regionalnego jako element współpracy transgranicznej”,

12. **polsko-białoruski** projekt Fundacji „Muzyka Cerkiewna” w Hajnówce „Międzynarodowy Festiwal Muzyki Cerkiewnej”,

13. **polsko-białoruski** projekt Urzędu Miejskiego w Augustowie „Kanał Augustowski – szlak wodny Euroregionu Niemen”,

14. **polsko-litewsko-białoruski** projekt Biura Euroregionu „Niemen” w Suwałkach „Wyposażenie biura i promocja Euroregionu Niemen”,

15. **polsko-litewsko-białoruski** projekt Urzędu Miejskiego w Augustowie – „Kanał Augustowski – szlak wodny Euroregionu Niemen”.

Załącznik 2.

**Wnioski rekomendowane FMP Polska Granica Wschodnia –
Phare 2000**

Lp.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Rekomendowana wysokość grantu (Phare)
1.	Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach	Euroregionalny Przegląd Twórczości Osób Niepełnosprawnych	10 871,00
2.	Zarząd Gminy Wiżajny	Rozwój turystyki rowerowej i integracja ludności lokalnej na polsko-litewskim pograniczu	26 664,00
3.	Polsko-Litewska Izba Gospodarcza Rynków Wschodnich.	Polsko-Białoruska współpraca transgraniczna – szanse i zagrożenia w kontekście przystąpienia Polski do Unii Europejskiej	22 500,00
4.	Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna	Modelowy system rekomendacji usług turystycznych Euroregionu „Niemen”	31 316,00
5.	Regionalny Ośrodek Kultury i Sztuki w Suwałkach	II Międzynarodowy Festiwal Ludowych Zespołów Tanecznych „Młodzież dla Europy – Źródlika 2002”	14 813,00
6.	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	Doskonalenie kadry w profesjonalnej obsłudze ośrodków informacji turystycznej w transgranicznym komputerowym systemie IT	13 379,00
7.	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	V-lecie Euroregionu „Niemen” – Nemunas – Neman	25 260,00
8.	PTTK O/Suwałki	Międzynarodowy zlot turystów-kolarzy	11 894,00
9.	Regionalny Ośrodek Kultury i Sztuki w Suwałkach	Międzynarodowe Recitale Chóralne „Hora Cantavi 2002”	8 808,45
10.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Sejn i Sejneńszczyzny „Ziemia Sejneńska”	Agroturystyka – aktywna współpraca transgraniczna 2002	14 511,00
11.	Stowarzyszenie „Integracja Europy” w Suwałkach	Młodzież ku zjednoczonej Europie	20 040,00

Źródło: Dane Biura Euroregionu „Niemen”

Załącznik 3.

Region Morza Bałtyckiego Phare 2001

Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Czas realizacji	Kwota grantu EUR
Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna	<i>Baltic Sea Cycling Project</i> – zintegrowana sieć tras rowerowych Suwalszczyzny	12 miesięcy	182 828 (79,03%)
Urząd Miasta w Suwałkach	Redukcja zanieczyszczeń rzeki Czarna Hańcza substancjami ropopochodnymi zawartymi w wodach opadowych spływających z terenów miejskich	10 miesięcy	90 750 (75%)
Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Zespolony im. M. Skłodowskiej-Curie	Medycyna ratunkowa – Ładowisko w Szpitalu Wojewódzkim	10 miesięcy	224 341 (79,89%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Władzy Wdrażającej Phare

Załącznik 4.

Polska Granica Wschodnia Phare 2001

Lp.	Nazwa wnioskodawcy	Tytuł projektu	Czas realizacji	Kwota grantu EUR
1.	Towarzystwo Miłośników Ziemi Augustowskiej	II Międzynarodowe Forum Ekologiczne „EKORAJ”	12 miesięcy	24 946,54 (73,35%)
2.	Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie	„Za miedzą”	12 miesięcy	37 869,75 (75%)
3.	Urząd Miejski w Suwałkach	Studium planistyczne i rozwojowe związane z realizacją VIA BALTICA na obszarze ponadregionalnego Ośrodka Miejskiego Suwałki	11 miesięcy	27 533,10 (70%)
4.	Starostwo Powiatowe w Ełku	Ekorozwój na terenach atrakcyjnych turystycznie Ełk-Niemeczyn	12 miesięcy	33 369 (75%)

5.	Urząd Gminy Suwałki	„Między nami sąsiadami”	12 miesięcy	13 615,20 (74,74%)
6.	Stowarzyszenie miłośników Muzyki Chóralnej „Cantica Cantamus”	VI Międzynarodowe warsztaty młodzieży artystycznej polskiej i polonijnej Polskiego Chóru Pokoju – koncerty, warsztaty, spotkania, kursy	9 miesięcy	32 933,60 (70%)
7.	Dom Pomocy Społecznej „Kalina”	Międzynarodowe animacje teatralne „Pełnosprawni obywatele Europy”	5 miesięcy	6 678,75 (75%)
8.	Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”	Międzynarodowe spotkanie osób niepełnosprawnych „Zróbmy to razem”	3 miesiące	7 186,49 (74,91%)
9.	Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Lipsku	„Wspólna tradycja – nowa przyszłość”	10 miesięcy	9 864,37 (75%)
10.	Stowarzyszenie Człowiek i Przyroda	Ochrona porostów na obszarach chronionych Euroregionu „Niemmen”	12 miesięcy	18 895,83 (68,9%)
11.	Dom Kultury w Łapach	Międzynarodowy Festiwal Pieśni Sakralnej „Łapskie Te Deum”	9 miesięcy	13 677,54 (74,5%)
12.	Związek Gmin Puszczy Knyszyńskiej Domena Rzeki Supraśl	Kresowe wędrówki – szlaki turystyczne Puszczy Knyszyńskiej	11 miesięcy	28 381,28 (74,26%)
13.	Stowarzyszenie Staroobrzędowców w Polsce	„Co wojna zerwała – Europa zwiąże”	4 miesiące	8 501,22 (74,01%)
14.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Organizowanie i prowadzenie grup wsparcia dla klientów pomocy społecznej	10 miesięcy	7 249,64 (74,92%)
15.	Augustowski Klub Sportowy SPARTA	„Zbliżenie narodów poprzez sport”	3 miesiące	8 699,60 (75%)
16.	Urząd Miejski w Suwałkach	„Euro-maj 2004 – w zjednoczonej Europie”	6 miesięcy	11 333,35 (72%)

17.	Urząd Miejski w Suwałkach	Zintegrowany program działań promocyjno-informacyjnych dla potrzeb wzmocnienia struktur współpracy transgranicznej i rozwoju gospodarczego Euroregionu „Niemen” – Informator Gospodarczy Miast Alytus – Suwałki	5 miesięcy	15 642,44 (73%)
18.	Zespół Szkół Techniczno-Rolniczych	I Międzynarodowa Spartakiada Młodzieży Szkół Rolniczych	2 miesiące	10 887,25 (74%)
19.	Urząd Gminy Dubicze Cerkiewne	„Puszcza Białowieska – geniusz przyrody – talent człowieka na styku kultur”	4 miesiące	5 735,74 (74%)
20.	Podlaskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Sportu STRAŻAK	Obóz szkoleniowy młodzieżowych drużyn pożarniczych	12 miesięcy	11 091,15 (73,5%)
21.	Starostwo Powiatowe w Hajnówce	„Poznajmy siebie wzajemnie” – edukacja kulturowa młodzieży polskiej i białoruskiej w regionie Puszczy Białowieskiej	9,5 miesiąca	15 017,19 (73%)
22.	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział w Suwałkach	Międzynarodowy rajd narciarski „Wędrówki Północy” – szkolenie przewodników turystycznych	8 miesięcy	21 354,03 (73,66%)
23.	Ełckie Centrum Kultury	„Tęcza” – folklorystyczny festiwal dzieci i młodzieży	6 miesięcy	22 577,32 (73,84%)
24.	Suwalska Izba Rolniczo-Turystyczna	Program rozwoju produktu turystycznego w regionie przygranicznym jako istotny element koncepcji rozwoju turystyki Euroregionu „Niemen”	9 miesięcy	28 173,37 (75%)
25.	Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości	Euroregionalna sieć partnerów	12 miesięcy	20 970 (75%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Władzy Wdrażającej Phare CBC

Streszczenie

Celem opracowania było przedstawienie zakresu i źródeł finansowania współpracy transgranicznej pochodzącej ze środków Phare. Od roku 1994 Unia Europejska przekazała Polsce 311,15 mln € bezzwrotnej pomocy na rozwój współpracy przygranicznej oraz 30,6 mln € na podnoszenie bezpieczeństwa na granicy wschodniej. CBC – *Cross Border Cooperation* jest to program współpracy przygranicznej realizowany od roku 1994. Program ten ma na celu wsparcie rozwoju i współpracy z regionami przygranicznymi Unii Europejskiej i przylegającymi do nich regionami krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Ponadto, od 1995 roku Polska uczestniczy w Programie Współpracy Przygranicznej Morza Bałtyckiego. Programy współpracy transgranicznej w województwie podlaskim owocują wspólnymi projektami realizowanymi z partnerami Białorusi i Litwy. Korzystanie z połączonych programów pomocowych zmusza do poszukiwania partnerów po drugiej stronie granicy. Powoduje powstawanie trwałych więzi kulturalnych i gospodarczych, lepsze poznanie się i zrozumienie partnerów na różnych szczeblach: administracji samorządowej, organizacji pozarządowych i lokalnych społeczności. Różnorodność programów sprawia, że zarówno finansuje się budowę dróg i przejść granicznych, oczyszczalni ścieków, jak i imprezy kulturalne i oświatowe odbywające się po obu stronach granicy.

THE SOURCES OF FINANCING CROSS-BORDER COOPERATION (THE CASE OF THE PODLASKIE VOIVODSHIP)

Summary

The objective of the present elaboration was to present the scope and sources of PHARE financing cross-border cooperation. As of 1994 the EU granted the sum of 311.15 mln € of non-returnable assistance for the development of cross-border cooperation, as well as 30.6 mln € to increase security on the eastern border. CBC – Cross -Border Cooperation is a programme which has been executed since 1994. It is aimed to support the development and cooperation with border regions of the EU and the neighbouring Eastern and Central European countries. Moreover, as of 1995, Poland has participated in the Programme of the Baltic Sea Border Cooperation. The cross-border cooperation in the Podlaskie voivodship bears fruits in the form of projects carried out with partners in Belarus and Lithuania. The use of joint assistance funds forces applicants to look for partners on the other side of the border. This leads to solid cultural and economic ties, better knowledge of each other and a better understanding of partners at all the tiers of administration, NGO's, and local communities. The diversity of programmes ranges from the construction of roads and border crossings or sewage systems to cultural and educational events taking place on both sides of the border.